

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 16C/104/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214223358
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2015:2214223358.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda samosudcom Michalom Novotným v právnej veci žalobcu: AB 1 B.V., identifikačné číslo: 560 07 043, so sídlom Strawinskylaan 933, Amsterdam, Holandské kráľovstvo, zastúpeného: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., Trenčín, proti žalovanému: T. A., N.. XX. Q. XXXX, bytom A. XX, zastúpenému: JUDr. Milan Bányi, advokát vo Veľkom Mederi, o 3.520,62 € s prísl., takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 1.506,92 € s 8,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.428,46 € od 16. decembra 2014, a to v mesačných splátkach po 40 € zročných vždy do 25. dňa príslušného kalendárneho mesiaca s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.
- II. V časti o zaplatenie 2.207,07 € a 8,25 % ročného úroku z omeškania zo sumy 2.092,16 € od 16. decembra 2014 sa žaloba zamieta.
- III. Žalobcovi ani žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou došlou súdu 30. decembra 2014 domáhal voči žalovanému zaplatenia súm uvedených vo výroku. V žalobe predniesol, že jeho právny predchodca - spoločnosť Home Credit Slovakia, a.s., 30. augusta 2012 uzavrel so žalovaným úverovú zmluvu, na základe ktorej poskytol úver 3.000 €. Žalovaný sa zaviazal vrátiť ho v mesačných splátkach, ktoré však nesplatil. Dňa 31. marca 2014 spoločnosť Home Credit Slovakia, a.s., úver zosplatnila. Táto spoločnosť postúpila nároky z uvedenej zmluvy na žalobcu, čo žalovanému oznámila. Ku dňu podania žaloby žalovaná suma pozostáva z istiny 2.809,37 (158,55 + 2.650,72) €, úroku 595,61 €, poistného 53,94 € a poplatku za možnosť zmeny splátky 1,80 €. Okrem toho si žalobca uplatňuje úrok z omeškania.

2. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Uzavretie zmluvy a prijatie úveru priznal, namietol však, že medzi ním a veriteľom šlo o spotrebiteľský vzťah. Nepovažoval za dostatočne vysvetlené jednotlivé uplatnené nároky a za neprípustné považoval úročenie úrokov úrokom z omeškania. Úroková sadzba úveru 39,58 % je podľa neho v rozpore s dobrými mravmi, keďže podstatne prevyšuje bankové úroky, a preto je neplatná. Neurčito sú podľa neho vyjadrené náklady, ktoré by mal spotrebiteľ znášať, a takéto dojednanie je netransparentné v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Namietal aj započítavanie svojich plnení na sankcie, keďže najskôr sa mali započítať na istinu; zmluvná podmienka umožňujúca iný postup sa stáva netransparentnou. Neprijateľnou bola aj zmluvná pokuta, navyše, veriteľ to isté porušenie povinností sankcionoval viackrát (zmluvná pokuta, úroky z omeškania, náhrada škody, poplatky za upomienku, za zmenu splátky a odstúpenie od zmluvy). Záverom namietol, že nepodpísal úverové podmienky.

3. Súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie (§ 115 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), na ktoré sa dostavil len žalovaný a jeho právny zástupca. Žalobca svoju neúčast' ospravedlnil a o odročenie nežiadal, preto súd pojednával v jeho neprítomnosti (§ 101 ods. 2 O. s. p.). Na pojednávaní súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného (zápisnica o pojednávaní z 15. októbra 2015, č. I. 58), ako aj listinami, a to: úverová zmluva (č. I. 22), úverové zmluvné podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia a.s. - hotovostný úver (č. I. 23 až 30), list z 31. marca 2014 s pripojeným podacím hárkom (č. I. 32 a 33), výpis čerpania, splátok a úhrad (č. I. 34 a 35), list zo 17. novembra 2014 s pripojeným splnomocnením (č. I. 18, 19 a 16) a v spojení so všeobecne známymi, resp. nespornými skutočnosťami (§ 121, § 153 ods. 1 O. s. p.) zistil tento

skutkový stav:

4. a) Spoločnosť Home Credit Slovakia, a.s., IČO: 36 234 176, je právnická osoba, ktorej predmetom podnikania je okrem iného poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Žalovaný nie je podnikateľom, resp. v prerokovanej veci nevystupuje ako podnikateľ.

b) Spoločnosť Home Credit Slovakia, a.s., ako veriteľ a žalovaný 30. augusta 2012 podpísali listinu (č. I. 22) označenú ako „Úverová zmluva“ resp. „Návrh na uzatvorenie úverovej zmluvy“ č. XXXXXXXXXXXX na formulári veriteľa. V časti „Úver“ tejto listiny boli uvedené základné parametre úveru, ktorý mal veriteľ poskytnúť žalovanému: išlo o bezúčelový úver v celkovej výške 3.000 € splatný v 60 mesačných splátkach po 127,54 € (vrátane poistenia 8,99 € a poplatku za zmenu výšky a počtu splátok 0,30 €) s ročnou úrokovou sadzbou 39,58 %. Ďalej táto časť obsahuje určenie RPMN, priemernej RPMN, celkových nákladov spotrebiteľa, ako aj údaj, že prvá splátka je splatná po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru, potom vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca, a to poštovou poukážkou. Lehota splatnosti úveru je „60 mesiacov po poskytnutí úveru a to do 15. dňa v poslednom mesiaci“. Úver mal byť poskytnutý bezhotovostne bankovým prevodom. Okrem toho bol dohodnutý tzv. balíček poistenia Premium za poplatok 8,99 € mesačne, ako aj možnosť zmeny výšky a počtu splátok za poplatok 0,30 € mesačne.

Tesne nad podpisom zmluvným strán je predtlačený text, že »Neoddeliteľnou súčasťou tejto Úverovej zmluvy (ďalej iba „ÚZ“) sú Úverové podmienky (ďalej iba „ÚP“) spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. (ďalej iba „Spoločnosť“). Dolupodpísaný klient svojím podpisom potvrdzuje, že prevzal ÚP s kódom ISH211, je s nimi oboznámený, sú mu všetky ich ustanovenia zrozumiteľné, považuje ich za dostatočne určité a prejavuje súhlas byť viazaný týmito podmienkami. ...«

c) Priložené (predtlačené) Úverové zmluvné podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. - hotovostný úver (so značkou ISH211, č. I. 23 až 30) obsahujú okrem iného tieto ustanovenia:

„Hlava 1. Základné ustanovenia...

§ 2 Uzatvorením ÚZ sa Spoločnosť ako veriteľ zaväzuje klientovi poskytnúť dohodnutý úver a klient ako dlžník z ÚZ sa zaväzuje Spoločnosti poskytnutý úver vrátiť a zaplatiť úroky...

Hlava 4. Plnenie z úverovej zmluvy

§ 1 Úver je klientovi poskytnutý v okamihu prijatia finančnej čiastky v hotovosti v danej výške alebo tretím dňom od odoslania predmetnej čiastky z účtu Spoločnosti na bankový účet určený klientom za týmto účelom v ÚZ...

§ 2 Klient je povinný platiť úroky z poskytnutého úveru od doby, kedy spoločnosť poskytne klientovi úver, až do úplného vrátenia poskytnutého úveru s príslušenstvom...“

d) Žalovanému bola suma 3.000 € poukázaná 6. septembra 2012. Žalovaný zaplatil 2. júla, 9. augusta a 9. septembra 2013 po 127,54 €, a ďalej 14. februára 2013 301,08 €, 11. marca 2013 sumu 255,08 €, 20. marca 2013 a 14. mája 2013 po 139,54 €, 27. júna 2013 sumu 267,08 € (výpis č. I. 34 a 35). Ďalšie sumy nezaplatil.

e) Listom z 31. marca 2014 (č. I. 32) veriteľ vyzval žalovaného k splateniu celého úveru. List bol žalovanému odoslaný v nezistený dátum (podací hárok č. I. 33). Žalovaný však už žiadne ďalšie platby nevykonával.

f) Listom zo 17. novembra 2014 (č. I. 18 a 19) právny zástupca spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., na základe splnomocnenia (č. I. 16) oznámil žalovanému, že pohľadávky z „úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX“ boli postúpené na žalobcu a opätovne ho vyzval na úhradu dlžnej sumy.

g) Žalovaný je v súčasnosti zamestnancom, ktorého mesačný príjem je približne 400 € v čistom, k tomu si príležitostne privyrobí 100 € na nadčasoch. Žije u matky, ktorej prispieva na domácnosť sumou približne 150 € mesačne. Okrem toho má vyživovaciu povinnosť voči dvom deťom v celkovej výške 280 €. (výpoveď žalovaného, č. I. 58/rub)

5. Takto zistený skutkový stav vyplýva z vykonaných dôkazov hodnotených vo vzájomnej súvislosti (§ 132 O. s. p.).

Skutkové zistenia v bode 4 písm. a) až f) sú v podstate len reprodukciou príslušných listinných dôkazov, resp. ich častí, voči pravosti ktorých neboli vznesené žiadne námietky. Príjmové pomery žalovaného vyplývajú z jeho výpovede, o ktorej pravdivosti súd nemal dôvod pochybovať.

Právne vec súd posúdil takto:

6. Žalobca sa domáha svojich nárokov z titulu zmluvy, ktorou sa veriteľ zaviazal poskytnúť žalovanému peňažné prostriedky a žalovaný sa zaviazal vrátiť ich a zaplatiť dohodnutý úrok. Takáto právna konštrukcia napĺňa definíciu zmluvy o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorá je tzv. absolútnym obchodom v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, takže sa na ňu vzťahuje celá tretia časť Obchodného zákonníka. Pretože veriteľ poskytoval tento úver v rámci svojho podnikania a žalovaný ho neprijímal na takéto účely, spĺňajú definíciu veriteľa a spotrebiteľa v zmysle § 2 písm. a) a b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom k 30. augustu 2012, a úverová zmluva z tohto dňa je zároveň zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d) cit. zákona a úver ňou poskytnutý je spotrebiteľským úverom v právnej forme úveru (§ 1 ods. 2 cit. zákona).

7. Obsahom úverovej zmluvy je okrem iného dohodnutá ročná úroková sadzba vo výške 39,58 %. Podľa názoru súdu však takáto výška úroku odporuje dobrým mravom, a to napriek tomu, že pohľadávka na splatenie poskytnutého úveru nie je zabezpečená žiadnym zabezpečovacím prostriedkom a že je poskytnutá v relatívne nízkej sume, takže aj každý úrok sa prejaví relatívne vyššou percentuálnou sadzbou (porov. napr. uzn. NS SR 6 M Obdo 5/2009). Podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR (napr. 5 Cdo 26/2011) totiž pri dojednaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky.

Úroková sadzba 39,58 % je podľa názoru súdu neprijateľná, pretože predstavuje takmer polovičné zhodnotenie peňažných prostriedkov na ročnej báze. V relevantnom čase sa pritom podľa všeobecne známych údajov inflácia v Slovenskej republike pohybovala na jednociferné úrovni (1-3 % ročne). Taká vysoká úroková sadzba nie je odôvodnená ani žiadnymi osobitnými dôvodmi kreditného rizika dlžníka, ani hospodárskou alebo inou situáciou v slovenskej ekonomike. Navyše, poskytnutý úver má relatívne dlhé trvanie (60 mesiacov, teda päť rokov), takže výsledný podiel úrokového výnosu na celkových nákladoch spotrebiteľa (a tým podiel odmeny veriteľa) je nadmerne vysoký.

Vzhľadom na to súd v zhode s námietkou žalovaného dospel k záveru, že dohoda o takejto úrokovej sadzbe je právnym úkonom, ktorý sa prieči dobrým mravom, v dôsledku čoho je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná.

8. Dôsledkom neplatnosti dojednania o úrokovej sadzbe je však úplná absencia akejkoľvek odplaty v úverovej zmluve z 30. augusta 2012. Podľa ustanovenia § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. v rozhodnom znení sa však úver pre absenciu úrokovej sadzby považuje za bezúročný a bez poplatkov. Toto ustanovenie predstavuje aj lex specialis k ustanoveniu § 502 ods. 1 Obch. zák., ktoré v prípade absencie dohody o úrokoch priznáva veriteľovi právo na bežné úroky. Neplatnosť dohody o úrokovej sadzbe v úverovej zmluve tak mala za následok, že veriteľ nemôže požadovať úrok z poskytnutého úveru, ani ďalšie dohodnuté poplatky. Veriteľ tak má nárok len na zaplatenie istiny 3.000 € a poisťného, ktoré si žalobca uplatňuje do splatnosti v sume 161,82 €.

9. Zo zisteného skutkového stavu ďalej vyplýva, že veriteľ v súlade s § 3 hlavy 7 úverových zmluvných podmienok a § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka pristúpil k zosplatneniu záväzku, teda že sa tak stalo až po omeškaní s platením troch splátok a po predošlom upozornení. Nemožno sa stotožniť s paušálnym názorom žalovaného, že úverové zmluvné podmienky (a v nich obsiahnutý § 3 hlavy 7) ho nezaväzujú, lebo neboli ním podpísané. Aj keď Občiansky zákonník nemá ustanovenie zhodné s § 273 Obchodného zákonníka, nemožno mať pochyb, že ich existenciu pripúšťa. Už z ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zákon počíta s možnosťou neindividuálnych (štandardných) dokumentov typu všeobecných obchodných podmienok. Navyše, aj pre priemerného spotrebiteľa musí byť zrejmé, že veľké spoločnosti (vrátane nebankových subjektov) obchodné podmienky používajú aj v záujme racionalizácie zmluvnej dokumentácie. Samotná zmluva pritom nad podpisom obsahuje zreteľný prejav vôle o tom, že úverové zmluvné podmienky sa stávajú súčasťou zmluvy. Ak žalovaný tento prejav podpísal, treba ho v zmysle § 40 ods. 1 Obč. zák. považovať za súčasť jeho písomného právneho úkonu. Jeho súčasťou sa tak stali jasne určené úverové zmluvné podmienky označené znakom J.. Sama existencia úverových zmluvných podmienok pritom nepredstavuje neprijateľnú podmienku, pretože ich samotná existencia a inkorporácia do zmluvy nevytvára ešte medzi účastníkmi zmluvy žiadne práva a povinnosti a nemôže teda mať za následok ani značnú nerovnováhu v zmysle § 53 ods. 1 Obč. zák. K inkorporácii obchodných podmienok dochádza tým, že strany zmluvy na ne vo svojich prejavoch zhodne odkážu. Na tom nič nemení ani požiadavka písomnej formy zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 9 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z.) a na to nadväzujúca požiadavka podpisu takéhoto právneho úkonu podľa § 40 ods. 1 Obč. zák. Zákon totiž v § 46 ods. 1 Obč. zák. považuje zmluvu za vzniknutú písomne aj vtedy, ak každý z účastníkov urobí svoj prejav na osobitnej listine, resp. dokonca ak niektorá zo strán len písomne prijme návrh druhej strany. Zákon pritom nevyžaduje, aby obľát v prijatí presne reprodukoval obsah návrhu, ale postačí len jasný písomný prejav, že prijíma určitý presne označený návrh zmluvy. Postačí teda napríklad prejav „prijímam návrh obsiahnutý v liste z ...“. Ak však postačuje na naplnenie písomnej formy úkonu takýto prejav, potom nemožno zistiť, prečo by nemohlo postačovať, ak obaja účastníci zmluvy svojimi prejavmi prehlásia za súčasť svojej zmluvy iný písomný dokument, ak z týchto prejavov nevzniká pochybnosť o tom, aký dokument sa súčasťou zmluvy má stať. V prerokovanej veci, ako už bolo uvedené, zmluva podpísaná oboma účastníkmi obsahuje jasný prejav, že za jej súčasť sa majú považovať úverové podmienky s kódom J., a takéto podmienky sú aj k zmluve pripojené. Nemožno tak mať pochybnosti o tom, aký dokument sa mal stať súčasťou zmluvy medzi oboma stranami.

10. Veriteľ tak mal právo po 31. marci 2014 žiadať zaplatenie celej sumy naraz. Zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že žalovaný zaplatil 1.625,48 €. Na základe toho tak má žalobca nárok len na zaplatenie $(3.000 + 161,82 - 1.625,48 =)$, teda 1.428,46 €. Okrem toho má žalobca podľa § 369 ods. 1 Obch. zák. v spojení s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 a § 10c nar. vlády č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom do 31. januára 2013 nárok na zaplatenie 8,25 % úroku z omeškania z týchto súm od zosplatnenia, čo do 15. decembra 2014 (kedy žalobca úrok v žalobe vyčíslil) predstavuje 78,46 €.

11. Z uvedených dôvodov tak súd žalobe vyhovel v časti $1428,46 + 78,46 = 1.506,92$ €, ako aj pokračujúceho 8,25 % úroku z omeškania zo sumy 1.428,46 € od 16. decembra 2014 (výrok I). Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol (výrok II).

12. Podľa § 160 ods. 1 druhej vety O. s. p. súd povolil žalovanému splácať dlžnú sumu v splátkach. Príjem žalovaného je priemerne cca 450 €, z ktorých vynakladá na výdavky na bývanie a vyživovanie detí sumu približne 430 €. Vzhľadom na to považoval súd sumu 40 € mesačne za primeranú na splátky záväzku voči žalobcovi. Určená výška splátky tak približne zodpovedá sume, ktorá by u žalobcu bola exekvovateľná v prípade exekúcie zrážkami zo mzdy. Strata výhody splátok by mala pôsobiť ako motivácia pre žalovaného na dodržiavanie splátok.

13. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 151 ods. 2 O. s. p. Pri vyhlásení rozsudku súd žalovanému priznal náhradu trov, pretože mal vo veci plný úspech, ich vyčíslenie vyhradil písomnému vyhotoveniu rozsudku. Žalovaný (jeho právny zástupca) mal svoje trovy vyčísliť v lehote troch pracovných dní, ktorá uplynula 20. októbra 2015. Právny zástupca žalobcu predložil vyčíslenie až 23. októbra 2015 osobne na súde, teda po uplynutí tejto trojdňovej lehoty. Zo spisu žalovanému žiadne trovy nevyplývajú, preto mu súd v písomnom vyhotovení rozsudku žiadne trovy nepriznal (bod II výroku). Súd nemohol vziať zreteľ na nepríliš zrozumiteľné vyjadrenie advokáta žalovaného v podaní, ktorým predložil vyčíslenie trov „omylom som k tomuto vyúčtovaniu napísal číslo spisu 16C/104/2014 a nie 16c/104/2015 a teda boli mi vrátené“. Nie je totiž zrejmé (a advokát to ani nijako nepreukázal), či to

znamená, že vyčíslenie advokát predložil už skôr, a ak áno kedy, a kto a ako mu ich „vrátil“. Za daných okolností tak súd musel uzavrieť, že vyčíslenie trov bolo predložené neskoro.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní od doručenia jeho rovnopisu písomne na podpísanom súde alebo ústne do zápisnice na ktoromkoľvek okresnom súde.

V odvolaní treba popri označení súdu, ktorému je adresované, dátume a podpise odvolateľa uviesť tiež, v akom rozsahu sa tento rozsudok napáda, v čom sa tento rozsudok alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti tomuto rozsudku možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O. s. p.), alebo f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú vykonateľným rozsudkom, môže sa žalobca domáhať jej splnenia v exekúcii.